



Fibi Sándor

Nyugalmazott pedagógus, a Katedra szerkesztőbizottságának elnöke, Dunaszerdahelyen él, sfibi@chello.sk

Ha május van, akkor...

TARTALOMJEGYZÉK

■ Gágyor Péter: A legkedvesebb könyv	2
■ Fibi Sándor: Ha május van, akkor...	3
■ Fecsó Szilárd: Beszélgetés Tamás Erzsébettel	4
■ Mihályi Molnár László: Éretlenségi?	6
■ Stirber Lajos: Akikért nem szól a harang, avagy emlékezem, hogy emlékezhesek	8
■ Köből Zoltán, Mártha Eszter: A Péderi Alapiskola	9
■ Harsányi Beáta: A Dunaszerdahelyi Szabó Gyula utcai Egyesített Iskola	10
■ Albert Sándor: A tanulási stílusokról	11
■ Pintes Gábor: Az alapelvek rendszere mint a nevelés erkölcsi kódexe	13
■ Beták Norbert: Szavazóberendezéssel támogatott tanulás – „új” lehetőség az oktatásban	16
■ Kiss László: 300 – A fizikaoktatás alkonya	18
■ Szabó Mihály Gizella: A štátny vzedelaváci program magyar nevééről	20
■ Tolcsvai Nagy Gábor: Nyelvszemlélet, személyiség-, közösség- és kultúraképzés a Szlovákiai magyar nyelv tankönyvekben (II. rész)	21
■ Kérész Gyula, Bartalos Erzsébet: Adalékok a szövegalkotás vizsgálatához (V. rész)	25
■ Peter Zolczer: Back to the Future. Deciphering nonexistent tenses.	28
■ Sándor Zsuzsanna: A szociokulturális ismeretek szerepe az idegennyelv-oktatásban	29
■ Fekete Farkas Tímea: Minden nyelv alapja, avagy játék a szavakkal	30
■ Bartal Anita, Hegedűs Erzsébet, Jurík Tünde, Balla István, Viczay Ildikó: A jövő élelmiszerei	31
■ Hajduné László Zita, Baráth László: A testnevelési játékok helye, szerepe és alkalmazásának lehetőségei az iskolai testnevelésben	32
■ Ármay Zalaba Andrea: Az Óz, a nagy varázsló című meseregény módszertani feldolgozása (XI.)	33
■ Bálint Katalin: A Médiasztár országos tehetséggondozó verseny döntő	34
■ Varga Tamás: Online játékok a tehetséggondozás szolgálatában	34
■ Iskolahírek	35
■ Házunk tája	37

... akkor ünnepek kavalkádja van, tavaszi fény és virágözön, felszabadult, boldog mosolyok, kiteljesedő érzelmek időszak és természetesen szinte folyamatos remegés, hiszen a középiskolai felvételi vizsga, de a szóbeli érettségi megméretetés is május „kedves” ajándéka. Szerre kis országunkban nincs olyan óvoda és alapiskola, ahol a gyerekek nem készültek volna kedves és szép ünnepi köszöntő műsorral a hónap talán legszebb ünnepére, az anyák napjára. Ezeknek a kedves műsoroknak a hangulata egyetlen más iskolai ünnepi eseményhez sem hasonlítható, hiszen a jelenlevők számára mélyen megható a szereplő gyermekek őszinte öröme, csillogó szeme, igazi boldogsága és a szereplő gyermekeket mosolyogva figyelő édesanyák, nagymamák legördülő örömkönnyei... Május az emlékezés időszaka is, az emberiség eddigi történelmének minden bizonnal legborzasztóbb, soha eléggé el nem ítéhető tragédiájára való emlékezésé. Őszinte főhajtás a több mint húszmillió ember előtt, akik életüket veszítették a hetven éve befejeződött második világháború értelmetlen öldöklésében. Mélyen elgondolkodtató azonban, hogy a legtöbb iskolában – és most mindenekelőtt az alapiskolák felső tagozatára és a középiskolákra gondolok – ez a világtragédia a felnövekvő generációk számára lényegében csak azt jelenti, hogy május nyolcadikán, a világháború befejezésére való emlékezés ünnepnapján nem kell menni iskolába... Talán még az is elképzelhető, hogy sok diák azt sem tudja, hogy azon a napon miért nincs tanítás. Úgy érzem, ennek a ténynek is van bizonyos – nagyon negatív – jelzésértéke, mint ahogy annak is, hogy a munkának ma már nincs ünnepe...

Bizonyára nem vagyok egyedül az a véleményemmel sem, hogy kevés olyan ország van a földrészünkön, ahol az oktatásügy olyannyira mostoha bánásmódban részesül, mint ebben a nagyon fiatal és kicsi országban, ahol néhány hónap leforgása alatt a honi oktatásügy jelenlegi első számú irányítója immár a

harmadik személy, akinek azt a hajdan rendkívül megtisztelő munkahelyi beosztást nyomtatták a névjegykártyájára, hogy iskolaügyi miniszter... Hivatalba lépése kezdeti időszakától senki nem várt világmegváltó forradalmi változásokat és újításokat, de azt igen, hogy elismert szakemberek bevonásával kidolgozzat végre egy átfogó, nem a megrendelő párt politikai igényeiknek megfelelni szándékozó objektív elemzést oktatásügyünk jelenlegi helyzetéről annak megállapítására, hogy valójában mely részterületeiről mondhatjuk el, hogy elfogadható eredményeket ér el, és hol, milyen mélységű problémák hátráltatják a siker elérésének a lehetőségét. Ezen összevetések alapján már sokkal egyszerűbb lenne kimondani, hol is helyezkedünk el azon a listán, amelyen a sikeres, kevésbé sikeres és sikertelen oktatásügyi rendszerek szerint sorolták be az egyes országokat... Meggyőződésem szerint jogosan vártuk, hogy ezt követően megkezdődik végre nálunk is az igazi, a rendszerszerű változások megindításához szükséges jogi normák kidolgozása, szakmai fórumokkal való értelmes megvitatása és elfogadása, hogy elindulhassunk azon az úton, amelyen haladva fokozatosan felzárkózhatunk a szerencsésebb, sikeresebb országok közé. Elképesztő ugyanis az a helyzet, hogy az oktatásügyben dolgozó pedagógusok, de már az érdeklődő szülők is aránylag pontosan ismerik a szokatlanul kevés pozitív és szinte bántóan sok és súlyos hibával, elégtelenséggel teli oktatási, képzési rendszerünket, ám a döntési és irányítói jogkörrel bíró legfelső szerveket mintha ez nem zavarná mindennapi – minden bizonnal rendkívül fontos – tevékenységük végzésében. Ők inkább megnyirbálták az iskolatanácsok hatáskörét, két egész hónappal későbbre tették az iskolaköteles gyerekek beiratkozását az alapiskola első osztályába, nagyvonalú engedményként lehetővé tették, hogy a nagyon kis diáklétszámú kisiskolákban akár négy évfolyam tanulóit is be lehessen sorolni egyetlen osztályba és természetesen új

kerettantervet dolgoztattak ki, tehát csupa „kiemelkedően fontos” döntésnek biztosították jogi hátteret. Az új kerettantervről mindannyian tudjuk, hogy többek között kötelező érvénnyel módosítja egyes tantárgyak heti óraszámait, ami a gyakorlatban azt eredményezi, hogy az érintett pedagógusok ezrei a nyári szünetben nem pihenhetnek, nem az ismeretszerzésre és erőgyűjtésre fordíthatják szabadságuk törvény által garantált idejét, hanem a tanterveket fogják ismét és újra át-dolgozni, immár harmadszor a legutóbbi nyolc év során, illetve saját elképzelésük alapján dolgoznak ki tanterveket az újonnan bevezetett tantárgy-tantárgyak számára. Olyan munkát kell tehát minden segítség nélkül egy-két hónap alatt elvégezniük, amilyent az említett szerencsésebb országokban a kimagasló szakmai potenciállal ellátott állami intézmények három-négy év alatt végeznek el... A most kötelezővé tett új kerettanterv az ún. szabad órák számának a csökkentésével jelentős mértékben csorbította az iskolák sajátos arculata kialakításának és megszilárdításának a lehetőségét, emellett nagyon sok magyar szülő és pedagógus számára felháborítóan alacsony óraszámot határozott meg a magyar anyanyelv tanítására a magyar tanítási nyelvű alapiskola alsó tagozatos évfolyamaiban, mindenekelőtt az első és a második osztályban. Ez a kíméletlen redukció egyértelműen lehetetlenné teszi a tananyag megfelelő szintű átvételét az említett évfolyamokban. A tanuló ezáltal saját anyanyelvének megismerésében nem juthat el olyan szintre, amely lehetővé tenné számára az anyanyelven történő problémamentes és sikeres ismeretszerzést további tanulmányai során. Márpedig évszázados pedagógiai alapigazság, hogy az új ismereteket legkönnyebben és legeredményesebben az anyanyelven szerzi meg a gyermek. És erre az érthetetlen, végzetesen rossz és minden szakmaiságot nélkülöző döntésre reagálva megtörtént az, amire nem volt példa az utóbbi években... A civil társadalom megmozdult, és petíciót kezdeményezett ennek a politikai szempontból is keményen bírálható határozatnak a megváltoztatására, hozzátéve azt a követelést is, hogy a módosított kerettantervben rendezni kell végre azt a követelést, hogy a magyar tanítási nyelvű iskolák diákjai végre az oktatási intézmények által biztosított képzés során államilag jóváhagyott tanterv alapján, vagyis végre hivatalosan és legalisan szerezhessenek megfelelő szintű ismereteket saját nemzetük történelméről...

Május van – a gondok, a megoldásra váró feladatok, a remény, de mindenekelőtt az önmagunk erejébe vetett hit hónapja... A hité, hogy igenis képesek vagyunk érvényesíteni jogainkat és igényeinket, képesek, ha tudjuk, mit akarunk, ha mindannyian ugyanazt akarjuk.



Fecso Szilárd
Módszertani Pedagógiai Központ, Kassa,
továbbképzésekért felelős tanár,
lakhely: Kassa, fecso.szilard@gmail.com

Beszélgetés Tamás Erzsébettel

■ Itt ülök egy irodában Tamás Erzsébettel, egy kolléganővel, egy pedagógussal, akivel gyakran együttműködünk a pedagógus-továbbképzések szervezésében, akivel elég sokszor megvitatjuk a szlovákiai, a szlovákiai magyar oktatás és nevelés gondjait, problémáit is. Bár mindketten tudjuk, látjuk, tapasztaljuk és napi szinten megéljük a rendszer hiányosságaiból eredő problémákat, nekem sokszor van olyan érzésem, hogy tehetetlenségemben legszívesebben kifutnék a világból. Te mit gondolsz erről?

■ A tehetetlenség érzése az, amikor tudod, hogy tenni szeretnél, sőt mi több, akarsz, minden erőddel igyekszel változtatni valamin, amiről tudod, hogy nem jó, de nem hagynak. Amikor minden oldalról csak azt hallod, hogy miért nem lehet változtatni, megoldani valamit, ahelyett, hogy együtt, közösen nekifognánk, és igenis keresnénk a megoldást. Igazad van, ilyenkor futna ki legszívesebben az ember a világból. Az 1989 utáni változások nagymértékben megváltoztatták az emberek gondolkodását. Jómagam is vakon hittem abban, hogy akkor és ott elkezdődik valami új, valami más és kemény munkával, kitartással sikerül megváltoztatni, urambocsá, megváltani a világot. Igaz, akkor még csak 19 éves voltam, ma pedig „kicsivel” több, „némi” élet-tapasztalattal magam mögött.

■ Ha már a „némi” élettapasztalato-dat említetted, mondj valamit magadról, arról a Tamás Erzsébettről, aki ma vagy. Kérlek, foglalj össze életed legfontosabb állomásait.

■ Keleti lány vagyok, pontosabban nagyon keleti lány. Királyhelmece mellől, Szolnocskáról származom. Alapiskolai tanulmányaimat Bolyban végeztem, ahová gyönyörű emlékek kötnek. Pásztor tanító néni, Szaniszló tanító néni, Kopsz tanító néni és még sokan má-

sok nagy szeretettel, odafigyeléssel, de ha a helyzet megkívánta, kellő szigorral is oktattak és neveltek. Valószínűleg nekik köszönhetem, hogy jómagam is, bár kicsit később, ezt a pályát választottam. Az alapiskola után a Kassai Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium – Márai Sándor Gimnázium és Alapiskola – diákja lettem, majd a Komenský Egyetem Természettudományi Karán, magkémikusként végeztem 1993-ban. Gondolom, kicsit meglepő, ha egy kutatóvegyész a pedagóguspályát választja, de természetesen ennek is megvan az oka. A keleti régióban, ahonnan származom és ahová visszatértem, az ilyen jellegű kutatások nem voltak és manapság sem túl gyakoriak. Néhány évig dolgoztam Rozsnyón a Szent Borbála Kórház Nukleáris Orvosi részlegén analitikus gyógyszerészként, amely szakból aztán szakvizsgát is tettem, de miután a megye racionalizálta az intézményeit, ez az osztály bezárásra került. Nem sokkal ezután keresett meg a Szádalmási Alapiskola akkori igazgatója pedagógusi állásajánlattal, amelyet végül el is fogadtam. Ez 2003-ban volt. Menet közben a Pavol Jozef Šafárik Egyetemen, Kassán, megszerztem a pedagógiai végzettséget is, és az alapiskola igazgatóhelyettese lettem.

■ Ha jól tudom, nem áll messze tőled a politika sem.

■ Igen, aránylag korán, nagyon kevés tapasztalattal, politikai előélet nélkül eléggé intenzíven belekerültem a politikába – bár szerintem más volt politikálni 2003-ban, mint most. Nem azt akarom mondani, hogy könnyebb volt, talán csak azt, hogy én akkor a politikában több őszinteséget éreztem, bár az is lehet, hogy ezt csak az akkori naivitásom érezte velem. Megyei képviselőként sokat láttam, tapasztaltam, tanultam. Megismertem az önkormányzatiság alapjait, de láttam olyan dolgokat is, amelyek nem